

Zmiana rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w zakresie, w jakim wprowadza wzory dokumentów przeznaczonych do sporządzania i wydawania odpisów aktów małżeństwa dotyczących małżeństw zawartych za granicą U 2/26

22.7.2026 - Anna Wołoszczak | Trybunał Konstytucyjny

28 lipca 2026 r. o godz. 11:00 Trybunał Konstytucyjny rozpozna wniosek grupy posłów na Sejm dotyczący zmiany rozporządzenia Ministra Cyfryzacji w zakresie, w jakim wprowadza wzory dokumentów przeznaczonych do sporządzania i wydawania odpisów aktów małżeństwa dotyczących małżeństw zawartych za granicą.

Trybunał Konstytucyjny dokona kontroli zgodności rozporządzenia Ministra Cyfryzacji z dnia 22 maja 2026 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego zakresie, w jakim wprowadza wzory dokumentów przeznaczone do sporządzania i wydawania odpisów aktów małżeństwa dotyczących małżeństw zawartych za granicą, - z art. 18, art. 92 ust. 1, art. 7 i art. 2 Konstytucji RP.

Grupa posłów na Sejm (dalej: Wnioskodawca) wskazuje, że zaskarżone rozporządzenie podważa tożsamość (naturę) małżeństwa potwierdzoną w art. 18 Konstytucji RP i kwestionuje fakt, że małżeństwo to związek kobiety i mężczyzny. Zdaniem Wnioskodawcy celem wprowadzonych zmian jest umożliwienie rejestracji w polskich aktach stanu cywilnego jako małżeństwa związku dwojga ludzi niezależnie od ich płci, a więc np. dwóch mężczyzn lub dwóch kobiet, a w dalszej konsekwencji uznanie (ułatwienie uznania) tego rodzaju relacji międzyludzkich za „małżeństwa” w rozumieniu prawa polskiego i zrównanie (zbliżenie) ich statusu prawnego z małżeństwem zdefiniowanym w ustawie zasadniczej. To z kolei w ocenie Wnioskodawcy oznacza naruszenie jednej z podstawowych zasad ustrojowych wynikających z art. 18 Konstytucji RP, czyli nakazu otoczenia małżeństwa, jako instytucji unikatowej i wyjątkowej, ochroną i opieką przez władze publiczne.

Wnioskodawca wskazuje, że oparcie istniejącego w Rzeczypospolitej ładu społecznego na monogamicznym małżeństwie, będącym związkiem kobiety i mężczyzny, ma status zasady ustrojowej, co jednoznacznie wskazuje na niemożność wydania przez prawodawcę zwykłego regulacji, które stałyby w sprzeczności z art. 18 Konstytucji RP.

W ocenie Wnioskodawcy ochrona małżeństwa przejawia się m.in. w tym, że do innych związków nie stosuje się skutków prawnych wynikających z zawarcia małżeństwa oraz że nie dopuszcza się takiej wykładni i stosowania przepisów, które prowadziłyby do zrównania pod względem prawnym małżeństwa i innych form pożycia. Ze względu na konstytucyjną zasadę ochrony małżeństwa oraz brak podstaw do uznania braku regulacji prawnej związków pozamałżeńskich za lukę w prawie, niedopuszczalne jest stosowanie unormowań z zakresu prawa małżeńskiego (w tym wspólności majątkowej i podziału dorobku), nawet w drodze analogii, do innych niż małżeństwo stosunków cechujących się istnieniem więzi osobisto-majątkowych.

Zdaniem Wnioskodawcy minister, kształtując treść formularzy w sposób pozwalający na dokumentowanie małżeństw zawartych za granicą niezależnie od płci osób wskazanych w odpisie,

wkroczył w sferę materialnoprawną. Tym samym treść rozporządzenia nie ogranicza się do wykonania ustawy, lecz wpływa na sposób funkcjonowania instytucji małżeństwa w obrocie prawnym. Wnioskodawca podkreśla, że akt wykonawczy nie może kreować nowych norm prawnych niewynikających z ustawy ani modyfikować treści ustawowego upoważnienia, a przekroczenie granic delegacji ustawowej prowadzi do naruszenia art. 92 ust. 1 Konstytucji.

Zgodnie z art. 7 Konstytucji RP organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa. Wnioskodawca wskazuje, że Minister Cyfryzacji nie posiadał kompetencji do kształtowania - za pomocą wzorów dokumentów - skutków wykraczających poza techniczne wykonanie ustawy. Jeżeli przyjąć, że treść formularzy wpływa na sposób dokumentowania małżeństw zawartych za granicą, to działanie takie w ocenie Wnioskodawcy nastąpiło bez wyraźnej podstawy ustawowej, co jest niezgodne z art. 7 Konstytucji RP.

Wnioskodawca zaznacza, że zasada demokratycznego państwa prawnego obejmuje wymóg prawidłowej legislacji, przejrzystości prawa, pewności prawa oraz ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa.

W ocenie Wnioskodawcy treść zakwestionowanych formularzy może wywoływać wątpliwości co do zakresu skutków prawnych związanych z dokumentowaniem małżeństw zawartych za granicą. Powoduje to niepewność co do relacji między ustawą, rozporządzeniem oraz konstytucyjnym rozumieniem instytucji małżeństwa, co zdaniem Wnioskodawcy jest sprzeczne z art. 2 Konstytucji RP.

Skład orzekający Trybunału Konstytucyjnego: prezes TK Bogdan Świączkowski - przewodniczący, sędzia TK Stanisław Piotrowicz - sprawozdawca, sędzia TK Wojciech Sych.

<https://trybunal.gov.pl/postepowanie-i-orzeczenia/komunikaty-prasowe/komunikaty-przed/art/zmiana-rozporzadzenia-ministra-cyfryzacji-w-zakresie-w-jakim-wprowadza-wzory-dokumentow-przeznaczonych-do-sporzadzania-i-wydawania-odpisow-aktow-malzenstwa-dotyczacych-malzenstw-zawartych-za-granica-2>